

Ministerie van Klimaat en
Groene Groei

4 4 4 4 - 4 - 4 4

Nota van antwoord zienswijzen

Omgevingsvergunningen Oppenhuizen – Vermilion

- V-55181 Oppenhuizen drie boringen
- V-55182 Oppenhuizen dagproductie verhoging

Datum: 22 april 2025

Inhoudsopgave

Zienswijze beantwoording.....	3
Beantwoording brief ontvangen buiten termijn voor zienswijze.....	35

Deze Nota van antwoorden geeft een reactie op de zienswijzen die naar voren zijn gebracht op de ontwerpbesluiten van de omgevingsvergunningen bekend onder kenmerken V-55181 en V-55182 van 28 mei 2024 op de locatie Oppenhuizen. Per onderwerp wordt gereageerd op verschillende onderdelen van de ingebrachte zienswijzen. U kunt uw ingebrachte zienswijze herkennen aan het gegeven zienswijze nummer in de zienswijze bundel. In de gevallen dat zienswijzen een gelijke strekking hebben, zijn de zienswijzen gebundeld en voorzien van een gezamenlijke reactie per onderwerp.

Zienswijze beantwoording

Nr.	Registratienummer	Zienswijze	
	O-0001, O-0002, O-0002-1, O-0003, O-0005, O-0008	Zienswijze	Indiener geeft aan dat de aanvrager, alsook de overheden in navolging van de afspraken uit het Klimaatakkoord van Parijs gehouden zijn om af te zien van boringen wanneer daarbij een groot risico voor schade aan natuur en landschap en leefomgeving van bewoners kan ontstaan. Het vasthouden aan 'oude rechten' in een gewijzigd tijdsgewricht, is vanuit het voorzorgsbeginsel niet verantwoord.
1		Reactie	Uit de aanvragen volgt dat er geen significant negatieve milieueffecten te verwachten zijn. Daar waar maatregelen nodig zijn worden voorzieningen getroffen om de mogelijke effecten te beperken dan wel te voorkomen. De aanvragen zijn getoetst aan artikel 2.14 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna: Wabo) en algemene maatregelen van bestuur zoals het Activiteitenbesluit en het Besluit algemene regels milieu mijnbouw (hierna: Barmm). Daarnaast is rekening gehouden met de Omgevingswet (hierna: Ow) en de betreffende nieuwe algemene maatregelen van bestuur (Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal), het Omgevingsbesluit, het Besluit kwaliteit leefomgeving en het Besluit bouwwerken leefomgeving). Gelet op de invoeringswet (hierna: Iw) Ow, geldt het nieuwe recht na het onherroepelijk worden van de omgevingsvergunningen (art 4.3 Iw Ow). Uit de beoordeling van de aanvragen volgt dat er geen redenen zijn om de onderhavige aanvragen om de omgevingsvergunningen te weigeren. De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.
	O-0001, O-0002, O-0002-1, O-0003, O-0005, O-0008	Zienswijze	Indiener geeft aan dat de minister weet dat het niet verantwoord is om de aanvragen om onderhavige omgevingsvergunningen te verlenen, gelet op het voorzorgsbeginsel. Omdat er een herziening van de Mijnbouwwet in voorbereiding is waarin onder meer geregeld wordt dat de belangen van bewoners en lokale overheden beter gehoord en geborgd worden. Gevraagd wordt waarom dan toch vaart zetten achter dit kritieke dossier?
2		Reactie	Op onderhavige aanvragen om de omgevingsvergunningen is de uitgebreide voorbereidingsprocedure van 26 weken van toepassing (afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) en artikel. 3.10 van de Wabo)). De redelijke (wettelijke) termijnen zijn ruimschoots overschreden, zodat de besluiten zo spoedig mogelijk moeten worden genomen. Uit de beoordeling van de aanvragen volgt dat er geen redenen zijn om de omgevingsvergunningen te weigeren.

			Daarbij heeft de aanvrager een ingebrekestelling verstuurd en een beroep niet tijdig beslist ingediend bij de rechtbank. Dit alles maakt dat niet kan worden gewacht met het nemen van de besluiten op onderhavige aanvragen. De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.
	O-0001, O-0002, O-0002-1, O-0003, O-0005, O-0008	Zienswijze	Indiener geeft aan dat anders dan het winstbelang (de Profit) niet voldoende is gemotiveerd in hoeverre de belangen van People en Planet meewegen.
3		Reactie	De onderhavige besluiten zijn getoetst aan artikel 2.14 van de Wabo zoals toegelicht in het antwoord onder nummer 1. Hierbij is een belangenafweging gemaakt volgens artikel 3:4 van de Awb. De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.
	O-0001, O-0002, O-0002-1, O-0003, O-0005, O-0008	Zienswijze	Indiener vraagt waarom het voorzorgsbeginsel niet beter is meegewogen.
4		Reactie	Het voorzorgsbeginsel speelt geen doorslaggevende rol bij de vergunningverlening van bestaande activiteiten waarbij de risico's bekend en beheerst zijn. Het speelt vooral een rol bij: - Onzekerheid over milieueffecten; - Nieuwe activiteiten; - Nieuwe stoffen of technieken waarbij onvoldoende kennis bestaat over de gevolgen. In onderhavige aanvragen voor de omgevingsvergunningen zijn de risico's voor het milieu in voldoende mate beschouwd en daar waar nodig worden maatregelen getroffen. Gelet daarop is invulling gegeven aan het voorzorgsbeginsel. De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.
	O-0001, O-0002, O-0002-1, O-0003, O-0005, O-0008		Waarom wordt de recente uitspraak van Gerechtshof Den Haag en het daartegen ingestelde cassatieberoep niet afgewacht?
5			Zoals toegelicht in de beantwoording onder nummer 2 is er geen (wettelijke) grond om de besluiten nog langer aan te houden. De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.

	O-0001, O-0002, O-0002-1, O-0003, O-0005, O-0008	Zienswijze	Waarom wordt het totale gebrek aan maatschappelijk draagvlak in de betreffende regio niet meegewogen?
6		Reactie	De aanvragen zijn getoetst aan het wettelijk kader zoals vastgelegd in artikel 2.14 van de Wabo, "het belang van de bescherming van het milieu". Vanuit dat kader zijn er geen gronden om de omgevingsvergunningen te weigeren of aan te houden. De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.
	O-0001, O-0002, O-0002-1, O-0003, O-0005, O-0007, O-0008	Zienswijze	Aangevoerd wordt dat er sprake is van handelen in strijd met het beginsel van intergenerationele rechtvaardigheid. Het betreft bij de gasboringen in de Oppenhuizer gasvelden vooral direct de problematiek van bodemdaling door mijnbouw: 1. het maakt het afvoeren van overtollige neerslag en het beschikbaar houden van zoet water lastiger (voor het Wetterskip) en duurder (voor de ingewanden); 2. het kan leiden tot verdere verzakking en scheuring bij woningen en gebouwen, met als gevolg schadeherstel en waardevermindering voor de eigenaren 3. het zal leiden tot verstoring van flora en fauna in het nabijgelegen Natura 2000 Sneekermeergebied. Aantasting van biodiversiteit is van invloed op de kwaliteit van onze leefomgeving en gezondheid. Indiener stelt dat de minister, zoals blijkt uit het m.e.r.-beoordelingsbesluit vooral naar mogelijke schade en belasting die in de nabije toekomst kan ontstaan op of boven de grond nabij de gasboorinstallaties, en tijdens of kort na de aanleg van nieuwe putten kijkt. Echter, het feitelijk en langdurig (meer) gas opboren kan veel verdergaande ernstige schade veroorzaken, op een geografisch veel ruimere schaal. Deze benadering wordt ervaren, gezien de te verwachten schadelijke effecten op lange termijn, als intergenerationeel onrechtvaardig en het druist in tegen het maatschappelijk draagvlak.
7		Reactie	Aangehaalde zienswijze gaat over de effecten die bodemdaling als gevolg van de mijnbouwactiviteiten (gaswinning) mogelijk veroorzaakt. Daarbij moet worden opgemerkt dat bodemdaling een aspect is wat bij de instemming op het winningsplan wordt beoordeeld. Gelet daarop zien onderhavige besluiten enkel op de bovengrondse effecten van de mijnbouwactiviteiten. Overigens is het van belang om te benadrukken dat bodemdaling niet enkel door de gaswinning ontstaat¹. Op landelijke schaal zijn de processen zoals het krimpen van klei en de oxidatie en samendrukking van veen de belangrijkste processen die voor veel bodemdaling zorgen. Deze

¹ : rapport Bodem Breed, TNO Adviesgroep, bodem nummer 3 juni 2020

			worden voor een belangrijk deel veroorzaakt door het aanpassen van het grondwaterpeil door drainage en ontwatering en kan grote bodemdaling tot gevolg hebben. ' Daarnaast is het ook van belang om op te merken dat de bodemdaling door gaswinning niet alleen zeer geleidelijk en gelijkmatig optreedt over een groot gebied maar ook voltrekt het zich over een relatief lange periode als gevolg van geleidelijk verloop van de gaswinning en uitstrekt over een groot gebied. Dit maakt de kans op schade als gevolg van bodemdaling door de gaswinning klein. De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.
	O-0001, O-0002, O-0002-1, O-0003, O-0005, O-0007, O-0008	Zienswijze	Aangevoerd wordt dat er sprake is van handelen in strijd met het Zorgvuldigheidsbeginsel, de eerstgenoemde reden daarvoor is: Recentelijk heeft het Gerechtshof Den Haag zich expliciet uitgesproken over de zorgvuldigheidsverplichtingen ter voorkoming en beperking van gevaarlijke klimaatverandering. Deze uitspraak, geeft ten aanzien van het voornemen tot het verlenen van de omgevingsvergunningen in de Oppenhuizen- gasvelden aanleiding tot ten minste drie tekortkomingen in dit dossier op het vlak van de vereiste zorgvuldigheid: In de aangeleverde stukken bij de aanvraag van beide omgevingsvergunningen laat aanvrager het na om aan te geven hoe het bij het in operatie brengen van haar activiteiten invulling geeft aan de maatschappelijke zorgvuldigheidsnorm. Welke veiligheidsmaatregelen mogen worden verwacht wanneer gevaar zettende situaties en schadelijke effecten voor onze gezondheid, landschap en milieu ontstaan? De invulling van deze maatschappelijke zorgvuldigheidsnorm vindt zoveel mogelijk plaats aan de hand van objectieve aanknopingspunten, zoals wetgeving, algemene rechtsbeginselen, grondrechten, jurisprudentie en/of deskundigenrapporten. Het Gerechtshof Den Haag stelt volgens de indiener terecht dat ook de zogenaamde Kelderluikfactoren invulling vormen voor de invulling van de algemene zorgvuldigheidsnorm. Gesteld wordt dat de minister is gehouden maar na laat, om nadrukkelijk op de invulling van deze maatschappelijke zorgvuldigheidsnorm toe te zien.
8		Reactie	De aanvragen om de omgevingsvergunningen omschrijven de risico's, de impact op het milieu en de te treffen maatregelen als gevolg van de aangevraagde activiteiten. Dit is getoetst aan het wettelijk kader zoals vastgelegd in artikel 2.14 van de Wabo. Vanuit dat kader zijn er geen gronden om de omgevingsvergunningen te weigeren.

			Naast de beoordeling van een aanvraag om een omgevingsvergunning gelden er ook algemene regels en normen zoals bijvoorbeeld de bepalingen opgenomen in de Mijnbouwwet- en regelgeving. Dit zijn rechtstreeks geldende regels waaraan moet worden voldaan. Van de aanvrager mag worden verwacht dat alle maatregelen worden getroffen die nodig zijn voor de bescherming van het milieu en een veilige bedrijfsvoering en daarmee voldoet aan de wettelijke vereisten. Staatstoezicht op de mijnen (hierna: SodM) ziet toe of het bedrijf in overeenstemming met de omgevingsvergunningen en de wettelijke vereisten haar werkzaamheden veilig en verantwoord uitvoert. Dat het verlenen van onderhavige omgevingsvergunningen in strijd is met het Zorgvuldigheidsbeginsel wordt niet gevolgd. De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.
	O-0001, O-0002, O-0002-1, O-0003, O-0005, O-0007, O-0008	Zienswijze	Aangevoerd wordt dat er sprake is van handelen in strijd met het Zorgvuldigheidsbeginsel, de tweede genoemde reden daarvoor is: Handelen in strijd met de vereiste zorgvuldigheid kan ook worden toegespitst op de zorgvuldigheidsverplichting ter voorkoming of beperking van gevaarlijke klimaatverandering: 'Ook hier kan gesteld worden dat er sprake is van een rapidly closing window of opportunity to secure a liveable and sustainable future for all.' Met de voorliggende ontwerpbesluiten wordt verondersteld dat hier aan bij wordt gedragen, dan wel niet wordt voorkomen, dat de aanvrager met haar activiteiten het recht dreigt te schenden.
9		Reactie	Aardgas is de fossiele brandstof met de minste CO2-uitstoot ten opzichte van andere fossiele brandstoffen en draagt daarop minder bij aan de klimaatverandering. Tijdens de overgang naar duurzame energie blijft aardgas de komende decennia nodig voor de industrie, het verwarmen van huizen en een betrouwbare elektriciteitsvoorziening. Door aardgas in Nederland te winnen, zijn we minder afhankelijk van aardgasimport uit andere landen. Gaswinning in Nederland zorgt dus voor een zekere energievoorziening en draagt minder bij aan klimaatverandering dan bijvoorbeeld de import van LNG. Dat het verlenen van de omgevingsvergunningen in strijd is met het Zorgvuldigheidsbeginsel wordt niet gevolgd. De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.
	O-0001, O-0002, O-0002-1, O-0003, O-	Zienswijze	Aangevoerd wordt dat er sprake is van handelen in strijd met het Zorgvuldigheidsbeginsel, de derde genoemde reden daarvoor is:

	0005, O-0007, O-0008		In strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel wordt hier ook het risico genomen dat het investeren in nieuwe olie- en gasvelden leidt tot een carbon lock-in effect. Van olie- en gasbedrijven kan worden verlangd dat zij ook bij hun investeringen in de productie van fossiele brandstoffen rekening houden met de negatieve gevolgen die een verdere uitbreiding van het aanbod van fossiele brandstoffen voor de energietransitie heeft. De voorgenomen investeringen in nieuwe gasvelden kunnen hiermee op gespannen voet staan. Met de verlening van de omgevingsvergunning wordt willens en wetens de 'rem' op de gewenste energietransitie gezet.
10		Reactie	De Minister begrijpt en respecteert de zorgen over de klimaatimpact van fossiele energie en het belang van de energietransitie naar duurzamere bronnen. Dit is een breed gedragen maatschappelijk en politiek onderwerp, dat ook bij de rijksoverheid volop in de aandacht staat. Het beleid rond de energietransitie en het afbouwen van gaswinning wordt op nationaal niveau bepaald. De zienswijze draagt bij aan het bredere maatschappelijke debat hierover. Het Nederlandse beleid met betrekking tot aardgas is erop gericht om het gebruik van aardgas op een verantwoorde wijze af te bouwen. Dit beleid is gericht op het verminderen van de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen, in lijn met de nationale en internationale klimaatdoelstellingen. Dit beleid maakt onderdeel uit van de bredere transitie naar een duurzamer energiesysteem. Het doel van het nationale beleid is dat de gaswinning in Nederland lager blijft dan de vraag naar aardgas in Nederland. Het kabinet wil energie besparen en duurzame energie ontwikkelen, alleen blijft aardgas de komende jaren nodig als overgangsbrandstof. Aardgas is nog steeds belangrijk voor de energie in Nederland. In 2023 was het aardgasverbruik ongeveer 30 miljard m³, wat ongeveer 36% van het totale energieverbruik in Nederland is. Het kabinet onderzoekt hoe de afhankelijkheid van aardgas snel kan worden verminderd en wanneer de productie van olie en aardgas in Nederland kan stoppen. Uit het jaarverslag 2023 "Delfstoffen en Aardwarmte"² blijkt dat de hoeveelheid aardgas die in Nederland wordt geproduceerd, tot en met 2048 niet hoger zal zijn dan de vraag naar aardgas. Aardgas is de fossiele brandstof met de minste CO₂-uitstoot en is dus het minst schadelijk voor het klimaat. Tijdens de overgang naar duurzame energie blijft aardgas de komende decennia nodig voor de industrie, het verwarmen van huizen en een betrouwbare elektriciteitsvoorziening. Door aardgas in Nederland te winnen, zijn we minder afhankelijk van gasimport uit andere landen. Gaswinning in Nederland zorgt dus voor een zekere energievoorziening. Dit is ook

² [Jaarverslag 2023 - Delfstoffen en aardwarmte in Nederland | NLOG](#)

			uitgelegd in de brief aan de Tweede Kamer van 30 maart 2020 (Kamerstukken II 2019/20, 32813, nr. 486)³ en in de brief van 20 januari 2023 ⁴(Kamerstukken II, 2022/23, 32849, nr.214). Dat het verlenen van de omgevingsvergunningen in strijd is met het Zorgvuldigheidsbeginsel wordt niet gevolgd. De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.
	O-0001, O-0002, O-0002-1, O-0003, O-0005, O-0007, O-0008	Zienswijze	Aangevoerd wordt dat er sprake is van het Handelen in strijd met het CBDR beginsel, dat de gemeenschappelijke verantwoordelijkheid van de overheid vastlegt voor door de mens veroorzaakte klimaatverandering en de daarmee gepaard gaande vernietiging van het milieu. De zienswijze is opgebouwd uit meerdere vragen/stellingen: a) Beter dan nu instemmen met de aanvragen, zou uitgebreider aandacht moeten worden besteed aan de ongeschreven zorgvuldigheidsverplichting. b) In elk geval, in lijn met het SodM advies van 29 februari 2024, moeten de risico's van de gevolgen van bodemdaling voor natuur mens en milieu, vooraf beter worden meegewogen. Beoordeling van de risico's vooraf, ook als over vijf jaar of eerder, meer dan 500.000 m³ aardgas per dag wordt opgeboord. c) Daarnaast dient een uitgebreid en vooral objectief systeem van monitoring, evaluatie en bodemdalingsvoorspelling te worden opgezet en vastgesteld: het 'hand aan de kraan' principe. Welke zorg mag hier van de aanvrager worden geëist en waar zorgt de minister voor checks and balances? d) Over cumulatie met andere, bestaande en/of goedgekeurde activiteiten wordt thans bijvoorbeeld veel te snel heen gestapt (pag. 3 M.e.r.- besluit). Immers, gasboringen veroorzaken onnatuurlijke extra bodemdaling die aanpassingen vergen van het waterhuishoudkundige systeem in het veenweidegebied. Ze hebben daarmee direct invloed op abiotische factoren die leidend zijn hoe het landschap zich in een groot gebied manifesteert en verder ontwikkeld. De aanvrager heeft verzuimd deze effecten in beeld te brengen. De provincie Fryslan heeft, na overleg met het Wetterskip en de betrokken gemeenten, de minister recent ontraden om de gasboring op de proefboring locatie Nij Beets toe te staan, onder andere vanwege schade en rechtsonzekerheid voor bewoners. Verdere peilverlaging in dit gebied is geen oplossing meer. De indiener is van mening dat dezelfde argumenten ook voor de veenweide en Natura 2000 gebied gelden.
11		Reactie	De zienswijze is een opbouw van meerdere vragen en stellingen, per onderdeel wordt hieronder antwoord gegeven:

³ <https://zoek.officiëlebekendmakingen.nl/kst-32813-486.html>

⁴ <https://zoek.officiëlebekendmakingen.nl/kst-32849-214.html>

			a) Onder de beantwoording van de zienswijzen met de nummers 8 t/m 10 is ingegaan op het gestelde over de zorgvuldigheidsverplichting. b) Het aangehaalde SodM advies ziet niet op onderhavige besluiten, SodM heeft eveneens advies gegeven over onderhavige aanvragen en deze adviezen zijn betrokken bij de besluitvorming. c) De zienswijze heeft betrekking op aspecten welke onder de procedure om instemming met het winningsplan valt en de meetplanprocedure. Aanvrager is verplicht metingen te verrichten voor de aanvang van het winnen van delfstoffen, tijdens het winnen en tot dertig jaar na het beëindigen van het winnen (artikel 41, eerste lid, Mijnbouwwet). Gelet op artikel 30, eerste, tweede en derde lid, van het Mijnbouwbesluit, verricht de uitvoerder metingen naar bodembeweging ten gevolge van het winnen van delfstoffen als bedoeld in artikel 41 van de Mijnbouwwet. De metingen worden verricht overeenkomstig een meetplan, waarmee de Minister heeft ingestemd alvorens met de winning wordt aangevangen. Derhalve wordt het meetsysteem niet beschouwd in onderhavige aanvragen om de omgevingsvergunningen. Mochten omwonenden een effect of schade ondervinden, dan kan dat gemeld worden bij de aanvrager en/of bij de Commissie Mijnbouwschade. d) Gesteld wordt dat de cumulatie niet goed is meegewogen omdat de bodemdalingseffecten daar ook onder vallen. In de beantwoording op de zienswijze onder nummer 7 is ingegaan op bodemdaling en waarom dit niet behoort tot onderhavige procedure. Dat het verlenen van de omgevingsvergunningen in strijd is met het CBDR beginsel wordt niet gevolgd. De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.
	O-0001, O-0002, O-0002-1, O-0003, O-0005, O-0007, O-0008	Zienswijze	De zienwijze voert het volgende aan: Handelt de minister in strijd met de uitspraak gedaan in het Urgenda-arrest? Hierin heeft de Hoge Raad geoordeeld dat de bescherming van de art. 2 en 8 EVRM niet alleen ziet op specifieke personen, maar ook op de samenleving of bevolking als geheel. Van dat laatste is onder meer sprake als het gaat om milieugevaren. Bij milieugevaren die een geheel gebied bedreigen, bieden de art. 2 en 8 EVRM bescherming aan de ingezetenen van dat gebied. De Hoge Raad oordeelde dat de verplichting om op grond van de art. 2 en 8 EVRM passende maatregelen te nemen, mede inhoudt dat staten gehouden zijn om preventief maatregelen te nemen tegen een dreigend gevaar, ook als niet zeker is dat het gevaar zich zal verwezenlijken. Welke maatregelen in het gegeven geval passend zijn, hangt blijkens de rechtspraak van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) af van de omstandigheden van dat geval, aldus de Hoge Raad. In de onderhavige casus, gericht op het intensiveren van on-shore boren naar aardgas bij

			Oppenhuizen is het voor een groot aantal inwoners onvoldoende bekend, laat staan aangetoond dat er voldoende preventieve maatregelen worden getroffen om milieuschade, ook in cumulatieve zin te voorkomen. Wel zijn wij bekend met het provinciale programma om de bodemdaling problematiek binnen de perken te houden (Fries veenweideprogramma 2021-2023). In hoeverre er versneld en cumulatief effecten kunnen ontstaan door de nu voorgenomen gasboringen vind indiener nergens terug. Niet in voornoemd veenweideprogramma, noch in het beoordelingskader van de omgevingsvergunningaanvraag.
12		Reactie	Met het verlenen van voorliggende omgevingsvergunningen wordt niet gehandeld is strijd met het Urgenda-arrest. Uit de aanvraag volgt dat het milieu in voldoende mate wordt beschermd, er is gelet daarop geen dreigend gevaar voor het milieu. Verder wordt in de zienswijze gevraagd naar de versnelde bodemdalingseffecten als gevolg van voorliggende aanvragen voor de omgevingsvergunningen. In de beantwoording op de zienswijze onder nummer 7 is ingegaan op bodemdaling en waarom dit niet behoort tot onderhavige procedure. Gelet daarop valt de beoordeling van de bodemdaling buiten het toetsingskader voor voorliggende aanvragen en wordt dit derhalve niet beschouwd. De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.
	O-0001, O-0002, O-0002-1, O-0003, O-0005, O-0007, O-0008	Zienswijze	C'est le ton qui fait la musique, mijn procedurele bezwaren Een zorgvuldige procedure vraagt om zorgvuldige communicatie. Ten aanzien van de terinzagelegging van de ontwerpbesluiten, worden de volgende kritische vragen opgesomd: a) Waarom worden de voorgenomen besluiten over aangevraagde omgevingsvergunning en het gewijzigde winningsplan separaat ter inzage gelegd? Afgevraagd wordt wat de wijzigingen in het winningsplan behelzen en welke winningsperiode het plan gaat beslaan. Het niet gelijktijdig ter inzage leggen van de omgevingsvergunningen en het winningsplan ervaar ik als mystificatie en roept bij mij argwaan op. Temeer nu op de website alleen het oude winningsplan van Vermilion uit 2017 is gepresenteerd waarin de meest inhoudelijke risico's worden gebagatelliseerd en kort of niet gemotiveerd afgewikkeld in het m.e.r.-besluit dat bij de stukken is gevoegd; b) Wat is het nut van de alinea 'Waarom winnen we nog gas in Nederland' - betreft framing- in de paginagrote kennisgeving van terinzagelegging in de huis-aan- huisbladen? c) Wat staat er werkelijk op het kaartbeeld dat getoond wordt op de website www.mijnbouwvergunningen.nl/oppenhuizen? In de aanvraag wordt een kaart getoond met daarop de reeds aanwezige boorput OP-1, waaruit geïntensiveerd naar gas geboord gaat worden; d) Wordt op dezelfde locatie een tweede en derde put aangelegd of zijn die elders geprojecteerd?

			e) Waarom wordt de derde put pas binnen 5 jaar geboord en wel nu al in de aanvraag meegenomen? Wat is in dat verband de betekenis van de overige Oppenhuizen gasvelden, zoals die onder Woudsend, wel op kaart getoond? Komen er hierheen wellicht side-pipes om bestemmingswijzigingen (bijvoorbeeld van agrarisch naar gaswinninglocatie) te voorkomen?
13		Reactie	De zienswijze is een opbouw van meerdere vragen en stellingen, per onderdeel is antwoord gegeven: a) Aanvankelijk was het voornemen om de ontwerpbesluiten op de aanvragen om de omgevingsvergunningen te coördineren met de instemming op het winningsplan. Dit is gelet op de wettelijke termijnen en het feit dat het besluit op het gewijzigde winningsplan nog niet kon worden genomen, niet mogelijk gebleken. b) De alinea 'Waarom winnen we nog gas in Nederland' is bedoeld als een informatieve tekst waarom de gaswinning in Nederland nog noodzakelijk is. c) Uit de legenda van de afbeelding op www.mijnbouwvergunningen.nl/oppenhuizen volgt dat het een kaart is waarop de locaties van Oppenhuizen-1 (aardgaswinningslocatie) en het Oppenhuizen (ondergronds) aardgasveld zijn weergegeven. d) Op bijlage B2 Plattegrond is de locatie Oppenhuizen-1 afgebeeld met de bestaande put maar ook de beoogde nieuwe putten. Alle boringen worden uitgevoerd vanaf de locatie Oppenhuizen-1. e) Dat de aanvrager heeft verzocht om de derde put binnen 5 jaar te boren heeft te maken met de te verwachten productie van de putten. In het geval binnen 5 jaar een put niet meer of te weinig produceert wil de aanvrager de mogelijkheid hebben om die put te gebruiken voor een sidetrackboring (vertakkingsboring). Gelet daarop zijn de boringen in twee boorcampagnes aangevraagd. In voorliggende aanvragen gaat het enkel over de locatie Oppenhuizen-1. Er zijn geen gegevens bekend over Woudsend. De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.
	O-0001, O-0002, O-0002-1, O-0003, O-0005, O-0007, O-0008	Zienswijze	De zienswijze geeft aan dat op basis van de vigerende Mijnbouwwet burgers, maatschappelijke organisaties en zelfs gemeenten, provincie en Wetterskip weinig juridische ruimte hebben om informatie te vragen, inbreng te leveren en bezwaar en beroep in te stellen. De minister is bevoegd om te besluiten over de omgevingsvergunningen en in te stemmen met het winningsplan. Op dit punt geeft indiener aan, wonende nabij het Groninger gasveld, decennialang slechte ervaringen te kunnen waarnemen. Slechts het volgen van de wettelijke vereisten is, vanuit het oogpunt van zorgvuldige handelen en omgaan met de regio, volgens indiener daarom niet voldoende.
14		Reactie	De onderhavige omgevingsvergunningen zijn niet verleend op basis van de Mijnbouwwet. Deze besluiten zijn gebaseerd op de Wabo en de Awb. Op de onderliggende aanvragen is de uitgebreide voorbereidingsprocedure van 26 weken van toepassing (afdeling 3.4 van de Awb) en

			artikel 3.10 van de Wabo)). De ingediende aanvragen zijn zorgvuldig beoordeeld. De aangewezen wettelijke adviseurs zijn in de gelegenheid gesteld om te adviseren op ieder haar specifieke deskundigheid en hebben daarvan gebruik gemaakt. De adviezen zijn betrokken bij het nemen van de besluiten op de aanvragen om een omgevingsvergunning. Voor belanghebbenden is de ter inzage periode het moment voor het naar voren brengen van een zienswijze. Bij het opstellen van het definitieve besluit worden de zienswijzen behandeld in voorliggende "Nota van antwoorden". Na de bekendmaking van de definitieve besluiten op de aangevraagde omgevingsvergunningen liggen de besluiten opnieuw zes weken ter inzage. Binnen deze periode is er de mogelijkheid om beroep in te stellen bij de Rechtbank Noord-Nederland. Het volgen van de wettelijk vastgelegde bepalingen is niet alleen verplicht maar creëert ook duidelijkheid en rechtszekerheid voor alle belanghebbenden. De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.
	O-0001, O-0002, O-0002-1, O-0003, O-0005, O-0007, O-0008	Zienswijze	Indiener citeert het manifest 'Maak van Friesland geen aardgasparadijs'.
15		Reactie	Op plekken in Nederland waar activiteiten in de diepe ondergrond plaatsvinden, hebben mensen in de omgeving zorgen. De overheid neemt deze zorgen serieus en zorgt voor veilig en verantwoord gebruik van de diepe ondergrond via vergunningen en het betrekken van de omgeving. Zo leert de overheid van het verleden en voorkomt ze situaties als in Groningen. De omvang en mogelijke gevolgen van gaswinning uit kleine velden op land in Nederland zijn vele malen kleiner dan bij het Groningenveld. Het Groningenveld is een van de tien grootste aardgasvelden van de wereld. Een klein aardgasveld is velen malen kleiner dan het Groningenveld. De gaswinning uit het Groningenveld leidde tot aardbevingen met schade aan huizen en veiligheidsrisico's voor mensen als gevolg. Daarom is de winning uit het Groningenveld gestopt. Daarnaast is er meer ervaring met gaswinning uit kleine velden, omdat er veel kleine velden zijn. Hierdoor weten we beter hoe we veilig aardgas kunnen winnen uit deze velden. De winning en mogelijke effecten daarvan in de diepe ondergrond (zoals bodemdaling) worden beschouwd in het opstellen van een (ontwerp-)instemmingsbesluit met het winningsplan. De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.
	O-0007	Zienswijze	Indiener beschrijft de gevolgen van gaswinning voor zijn persoonlijke situatie in drie punten waarvoor het mijnbouwbedrijf en de overheid aansprakelijk worden gesteld:

			a) Zijn huis is gebouwd op funderingspalen, die rusten op een zandlaag waaronder een veenpakket ligt. De veengrond is uitermate gevoelig voor verzakkingen. Het mijnbouwbedrijf en de overheid zijn aansprakelijk voor deze verzakking. b) De gevolgen voor de omliggende tuin: bodemdaling. c) De aanvrager en overheden zijn in navolging van de afspraken uit het Klimaatakkoord van Parijs gehouden om af te zien van boringen wanneer daarbij een groot risico voor schade aan natuur, landschap en leefomgeving van bewoners kan ontstaan.
16		Reactie	Voor de beantwoording van de zienswijze onder punt a en b: De Minister begrijpt dat de indieners zich zorgen maken over de mogelijke gevolgen van deze activiteiten voor de leefomgeving. De onderwerpen die in de zienswijze naar voren zijn gebracht, worden serieus genomen en een omgevingsvergunning voor een mijnbouwactiviteit wordt alleen afgegeven als deze activiteit veilig en verantwoord kan plaatsvinden. Indien er toch schade ontstaat als gevolg van de mijnbouwactiviteiten, zijn mijnbouwbedrijven verantwoordelijk voor de schades die het gevolg zijn van hun activiteiten. Vanaf 1 juli 2020 kunnen burgers en micro ondernemingen hun schade melden bij de Commissie Mijnbouwschade. De Commissie ontzorgt de schademelder en probeert de oorzaak van de schade te achterhalen. Burgers komen zo niet tegenover een bedrijf te staan, omdat de Commissie de oorzaak van de schade onderzoekt en advies geeft aan de schademelder en de betrokken mijnbouwonderneming over de vraag of er sprake is van schade als bedoeld in het Instellingsbesluit en wat de oorzaak van deze schade is. Als de schade naar het oordeel van de Commissie (geheel of gedeeltelijk) is veroorzaakt door bodembeweging als gevolg van de aanleg of exploitatie van een mijnbouwwerk, geeft de Commissie eveneens advies over welk deel van de schade daaraan kan worden toegerekend en wat de hoogte van het schadebedrag is dat naar het oordeel van de Commissie door de mijnbouwonderneming aan de schademelder moet worden vergoed. Conform artikel 2, lid 8 van het Instellingsbesluit heeft de Commissie, haar eigen werkwijze op 15 juli 2020 vastgesteld en gepubliceerd op haar website www.commissiemijnbouwschade.nl. De minister van KGG heeft de Commissie benoemd. Bij de uitvoering van het werk van de Commissie is het ministerie niet betrokken. De Commissie werkt volgens het zogenaamde 'instellingsbesluit' en het 'schadeprotocol'. Hierin staat dat de Commissie compleet onafhankelijk is en dus ook onafhankelijk de schade beoordeeld. Het advies van de commissie geldt altijd. Voor meer informatie kunt u terecht op www.commissiemijnbouwschade.nl. Voor de beantwoording van de zienswijze onder c wordt een verwijzing gemaakt naar het antwoord op de zienswijze onder nummer 1. Op de minister rust de wettelijke verplichting om de aanvragen te toetsen aan de geldende wet- en regelgeving. Op basis van deze toetsing is geconcludeerd dat de aanvragen in hun huidige

			vorm kunnen worden vergund. De beoordeling is gericht op onder meer de veiligheid en milieueffecten. Aansprakelijkheid valt buiten het wettelijke kader van de Wabo. Hierbij benadrukt de minister dat vergunningverlening niet betekent dat er zonder toezicht kan worden gewerkt. Er gelden strikte voorwaarden en toezichtmechanismen om risico's zo veel mogelijk te voorkomen dan wel te beperken. De gronden die door de indiener zijn aangedragen zijn zorgvuldig meegewogen, maar leiden binnen het huidige wettelijke kader niet tot een aanpassing van de besluiten.
	O-0004	Zienswijze	Indiener geeft aan dat het nog niet zeker is dat het aardgas waarvoor nog een instemming op het gewijzigde winningsplan moet komen, gewonnen mag worden. Gesteld wordt dat onderhavige omgevingsvergunningen daarom nog niet behoren te worden verleend.
17		Reactie	Voor de beantwoording van de zienswijze wordt verwezen naar het antwoord op de zienswijze onder nummer 2. Voordat gewonnen mag worden, dient het mijnbouwbedrijf over een instemmingsbesluit op grond van de Mijnbouwwet te beschikken. Het gaat derhalve om een ander wettelijk toetsingskader. Het ontbreken van een instemmingsbesluit is geen weigeringsgrond voor de omgevingsvergunningen. De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.
	O-0004	Zienswijze	Indiener veronderstelt dat is gebleken is dat tot dusverre in Nederland vrijwel, geen mijnbouwactiviteiten hebben plaats gevonden zonder dat er in meer of mindere mate schade is ontstaan en dat gelet daarop rekening moet worden gehouden met de mogelijkheid dat door de gaswinningsactiviteiten in Oppenhuizen schade zal ontstaan.
18		Reactie	Uit de zienswijze valt niet te herleiden hoe de indiener tot de stelling is gekomen <i>dat tot dusverre in Nederland vrijwel, geen mijnbouwactiviteiten hebben plaatsgevonden zonder dat er in meer of mindere mate schade is ontstaan</i>. Er zijn namelijk meerdere onderzoeken uitgevoerd naar de kans op schade door bodemdaling veroorzaakt door gaswinning. Die onderzoeken geven een ander beeld dan de vaststelling van de indiener. Zoals in het antwoord onder nummer 7 is toegelicht, zijn er meerdere oorzaken voor bodemdaling. In de beantwoording van de zienswijze onder nummer 16 is uitgelegd hoe er met schade als gevolg van mijnbouw wordt omgegaan. De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.

	O-0004	Zienswijze	Indiener is van oordeel dat het gestelde in de zienswijzen van de Gemeente Súdwest-Fryslân, de Provincie Fryslân en het Wetterskip Fryslân juist zijn en dat er geen andere conclusie kan worden getrokken dan dat de gevraagde vergunningen niet moeten worden verleend.
19		Reactie	De zienswijze ingediend door Gemeente Súdwest-Fryslân, de Provincie Fryslân en het Wetterskip Fryslân zijn in deze "Nota van antwoorden" behandeld. Voor de beantwoording wordt verwezen naar de betreffende reacties op de zienswijzen nummer 30 t/m 62.
	O-0004	Zienswijze	Indiener stelt dat het financieel gewin voor de Staat uit de aardgasbaten niet past bij een overheid die als belangrijke doelstelling heeft om met Nederland zo snel mogelijk van het aardgas te gaan. Daarbij wordt gesteld dat de Staat opdrachtgever is en de aanvrager opdrachtnemer. Door het verlenen van de gevraagde en andere vergunningen maakt de Staat het de facto onmogelijk om in de komende twintig tot dertig jaar te stoppen met de gaswinning in Nederland.
20		Reactie	Het Nederlandse beleid met betrekking tot aardgas wordt in het antwoord onder nummer 10 toegelicht. Het doel is om het gebruik van aardgas op een verantwoorde manier af te bouwen en het beleid is onderdeel van de bredere transitie naar een duurzamer energiesysteem. Het is een feit van algemene bekendheid dat de Staat inkomsten ontvangt uit gaswinning, die worden gebruikt voor het dekken van de totale overheidsuitgaven. Deze financiële overwegingen maken echter geen onderdeel uit van het wettelijk toetsingskader dat geldt voor de beoordeling van deze vergunningaanvragen. De Staat is immers geen opdrachtgever maar het bevoegde gezag voor de vergunningverlening. De aanvragen zijn getoetst aan het wettelijk kader zoals vastgelegd in artikel 2.14 van de Wabo. Vanuit dat kader zijn er geen gronden om de omgevingsvergunningen te weigeren. De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.
	O-0004	Zienswijze	Indiener stelt dat de vergunningen alleen verleend zouden mogen worden als De Staat voldoende garanties heeft gesteld, ertoe leidend dat alle schade in de zin van artikel 6:95 BW e.v. geleden als gevolg van of in verband met de gaswinning in Oppenhuizen vergoed zal worden.
21		Reactie	De Minister begrijpt de zorgen over mogelijke schade en het belang dat de omwonenden hechten aan zekerheid over de afhandeling daarvan. Het is echter in de regel niet gebruikelijk dat de Staat vooraf expliciete garanties afgeeft voor vergoeding van schade in de zin van artikel 6:95 BW e.v. Wat betreft de schadeafhandeling: er bestaat een publiekrechtelijk schadevergoedingskader via de Commissie Mijnbouwschade. Dit systeem is ingericht om laagdrempelige, onafhankelijke schadevergoeding mogelijk te maken. De beoordeling van schade vindt dus niet plaats via een civielrechtelijke toets (zoals artikel 6:95 BW), maar via een aparte procedure. De wettelijke regeling bevat geen verplichting om voorafgaand aan vergunningverlening garanties te stellen die schade in civielrechtelijke zin volledig dekken.

			Als er onverhoopt schade optreedt als gevolg van de gaswinning, kunnen betrokkenen daarvoor een schadevergoedingsverzoek indienen. Voor de verdere beantwoording van dit punt wordt verwezen naar de overwegingen onder nummer 16. De ingebrachte zienswijze is zorgvuldig meegewogen. Deze geeft echter binnen het geldende juridische kader geen aanleiding om de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.
	O-0004	Zienswijze	Indiener geeft aan dat er geprobeerd is om procedureafspraken te maken met de aanvrager over hoe om te gaan met eventuele schade. Dit heeft de aanvrager volgens de indiener geweigerd en aangegeven wordt dat wat de aanvrager betreft de Commissie Mijnbouwschade voor de bewoners en ondernemers van Oppenhuizen voldoende waarborgen biedt. De indiener merkt op dat de Commissie Mijnbouwschade de schade als gevolg van de gaswinningsactiviteiten niet vaststelt op de voet van artikel 6:95 e.v. van het Burgerlijk Wetboek maar op basis van een eigen beperkter schadebegrip. Volgens indiener heeft de aanvrager daar geen boodschap aan. De indiener heeft daarop het initiatief genomen om een stichting op te richten die de rapporten van de nulmetingen die een groot deel van de onroerend goed eigenaren in Oppenhuizen en Uitwellingerga hebben laten doen, via een notarieel depot in bewaring houdt. Volgens indiener heeft de aanvrager geweigerd om betrokken te worden bij deze stichting.
22		Reactie	De Minister begrijpt dat schadeafhandeling en vertrouwen in de procedures rondom gaswinning belangrijke en gevoelige thema's zijn voor bewoners in het gebied. Het initiatief om nulmetingen te laten vastleggen en deze onder notarieel beheer te bewaren laat zien dat veel mensen waarde hechten aan zorgvuldigheid en bewijsvoering in het geval van schade. Wat betreft de verwijzing naar artikel 6:95 e.v. BW: dit artikel vormt de basis voor civielrechtelijke schadevergoeding, waarbij schade in beginsel volledig moet worden vergoed indien sprake is van aansprakelijkheid. In het geval van schade door mijnbouwactiviteiten, zoals gaswinning, geldt echter een apart wettelijk schadevergoedingssysteem. De afhandeling van dergelijke schade vindt plaats via de Commissie Mijnbouwschade, ingesteld door het Rijk, die als onafhankelijke instantie schade beoordeelt op basis van een publiekrechtelijk kader. De beoordelingsprocedure van de Commissie wijkt af van het civielrechtelijke regime: het doel is om burgers te ontlasten van de bewijslast rondom aansprakelijkheid en toegang tot schadevergoeding laagdrempeliger te maken. Voor de beoordeling van de vergunningsaanvragen is het civiele schadevergoedingsrecht, en daarmee artikel 6:95 BW e.v., niet het toepasselijke toetsingskader. In de besluitvorming is daarom gekeken naar de geldende wet- en regelgeving met betrekking tot omgevingsvergunningen.

			De beoordeling van de aanvragen richt zich op de toetsing aan het wettelijk kader voor omgevingsvergunningen en laat de schadeafhandeling als zodanig buiten beschouwing. Dat neemt niet weg dat het van belang is dat bewoners zich gehoord en serieus genomen voelen. De inbreng wordt dan ook gewaardeerd. Voor de volledigheid wordt verwezen naar de toelichting onder nummer 16. In dit kader wordt de zienswijze voor kennisgeving aangenomen. De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.
	O-0004	Zienswijze	Indiener voert aan dat het mijnbouwbedrijf zich de belangen van de inwoners en de ondernemers niet of nauwelijks aantrekt en niet bereid is om de gehele schade te vergoeden. Mede aangezien het mijnbouwbedrijf een dochteronderneming is van een in het buitenland gevestigde onderneming, is het aannemelijk dat de door de vergunningverlening aanmerkelijke schade kan ontstaan die slechts deels verhaalbaar is. Dit is volgens indiener juridisch en maatschappelijk onaanvaardbaar en de vergunningen mogen niet worden verleend zonder dat voldoende maatregelen zijn getroffen om de schade in de zin van artikel 6:95 van het Burgerlijk Wetboek te kunnen verhalen. Als dat voor de Staat en het mijnbouwbedrijf te duur blijkt, zijn de gaswinningsactiviteiten kennelijk niet economisch rendabel. Dit is een in de Mijnbouwwet verankerde reden om de gevraagde vergunningen niet te verlenen.
23		Reactie	De Minister begrijpt dat de omwonenden zich zorgen maken over de maatschappelijke gevolgen van gaswinning en het verhaal van eventuele schade. De maatschappelijke discussie over het draagvlak voor gaswinning en de betrouwbaarheid van mijnbouwondernemingen is bekend bij het kabinet en wordt op verschillende niveaus gevoerd, zowel lokaal als landelijk. De beoordeling van de vergunningaanvragen vindt plaats op basis van het geldende wettelijke kader. Voor een omgevingsvergunning is 'economisch rendabel' geen toetsingscriterium als bedoeld in artikel 2.14 Wabo. Het is weliswaar zo dat een winningsvergunning in het kader van de Mijnbouwwet slechts verleend mag worden, indien aannemelijk is dat de delfstoffen binnen het gebied waarvoor de vergunning zal gelden, economisch winbaar zijn. Dit volgt uit artikel 8 van de Mijnbouwwet. Een dergelijk vergunning is nu echter niet aan de orde. Het stellen van financiële garanties vooraf, zoals door de indiener wordt voorgesteld, maakt geen onderdeel uit van het toetsingskader van de Wabo. Verder wordt verwezen naar het antwoord onder de nummers 16 en 22. Het is van belang om te benadrukken dat de mogelijkheid om schade te verhalen niet onder het toetsingskader valt van onderhavige aanvragen. Zoals in het antwoord onder nummer 1 is toegelicht, zijn de aanvragen getoetst aan het wettelijk kader, artikel 2.14 van de Wabo. Vanuit dat kader zijn er geen redenen om onderhavige omgevingsvergunningen te weigeren.

			De ingebrachte zienswijze is zorgvuldig meegewogen. Binnen het geldende toetsingskader geeft deze echter geen aanleiding tot inhoudelijke wijziging van de ontwerpbesluiten.
	O-0004	Zienswijze	Indiener stelt dat zonder adequate voorzieningen met betrekking tot het verhalen van de schade op civielrechtelijk en bestuursrechtelijk onaanvaardbare wijze inbreuk gemaakt wordt op de belangen en de eigendomsrechten van de door de gaswinningsactiviteiten gelaedeerden waardoor de vergunningen sowieso niet verleend kunnen worden.
24		Reactie	Op grond van het bestuursrecht is het niet mogelijk om methodieken voor het verhaal van schade te incorporeren in de omgevingsvergunning. Een schadevergoedingsregeling voor een toekomstige situatie waarbij onverhoopt schade is ontstaan, maakt geen onderdeel uit van het toetsingskader voor een omgevingsvergunning. Aan een omgevingsvergunning kunnen geen beperkingen of voorschriften met betrekking tot de vaststelling of afwikkeling van financiële schade worden verbonden. Het Burgerlijk Wetboek en daarmee het civielrecht is het wettelijk kader voor een schadevergoedingsregeling. Daarnaast bestaat het publiekrechtelijk schadevergoedingskader via de Commissie Mijnbouwschade. Gelet op het voorgaande kan de minister geen voorschriften over schade opnemen in de omgevingsvergunning. Zoals in het antwoord onder nummer 1 toegelicht is de aanvraag getoetst aan het wettelijk kader, artikel 2.14 van de Wabo. Vanuit dat kader zijn er geen gronden om de omgevingsvergunningen te weigeren. De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.
	O-0004	Zienswijze	De aanvrager stelt voor een reliance-letter op te stellen ten behoeve van alle door de gaswinningsactiviteiten gelaedeerden.
25		Reactie	De zienswijze is ter kennis aangenomen maar valt niet onder het toetsingskader voor onderhavige besluiten. De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.
	O-0004	Zienswijze	Indiener geeft aan dat de vergunning slechts kan worden verleend als in overeenstemming met het artikel 46 van de Mijnbouwwet voldoende financiële zekerheid is gesteld. Die zekerheid zou qua omvang toereikend moeten zijn om in een worst case scenario een ieder die schade lijdt als gevolg van de gaswinning in Oppenhuizen schadeloos kan worden gesteld.

26		Reactie	De Minister begrijpt dat de omwonenden waarde hechten aan vooraf gegarandeerde bescherming tegen mogelijke schade en aan het zeker stellen van verhaalbaarheid daarvan. Schadeafhandeling en de waarborging van financiële middelen voor mogelijke schadeloosstelling zijn belangrijke aspecten in het maatschappelijk debat over gaswinning. Artikel 46 van de Mijnbouwwet, die de indiener noemt, biedt de Minister de bevoegdheid om financiële zekerheid te verlangen in het kader van besluiten op grond van de Mijnbouwwet zoals een winningsvergunning of een instemming met een winningsplan. Deze bepaling is bedoeld om zeker te stellen dat de houder van een vergunning aan zijn wettelijke verplichtingen kan voldoen, zoals het opruimen van mijnbouwinstallaties of het nemen van maatregelen bij schade aan het milieu. De beoordeling of, en in welke mate, financiële zekerheid moet worden gesteld, vindt plaats buiten de reikwijdte van de omgevingsvergunning op grond van de Wabo. De Wabo kent geen vergelijkbare bepaling over het eisen van financiële zekerheid. In de toetsing van een omgevingsvergunning kunnen dan ook geen voorschriften worden opgenomen die betrekking hebben op artikel 46 Mijnbouwwet. De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.
	O-0004	Zienswijze	Indiener stelt dat in ieder geval de gevraagde vergunningen niet verleend dienen te worden voordat het Waarborgfonds mijnbouwschade als bedoeld in artikel 135 Mijnbouwwet een zodanige omvang heeft dat daaruit steeds alle schade zoals bedoeld in artikel 137 Mijnbouwwet zal kunnen worden voldaan.
27		Reactie	De Minister begrijpt dat indiener belang hecht aan zekerheid over de vergoeding van eventuele schade als gevolg van gaswinning. De oprichting en invulling van het Waarborgfonds Mijnbouwschade is wettelijk geregeld in hoofdstuk 6A van de Mijnbouwwet. Dit fonds is bedoeld om schadevergoeding zeker te stellen in gevallen waarin geen andere partij (zoals de vergunninghouder) meer verantwoordelijk of verhaalbaar is, bijvoorbeeld bij faillissement. Het fonds functioneert aanvullend op het reguliere schadevergoedingssysteem. De omvang en opbouw van het Waarborgfonds worden door de wetgever en het ministerie van KGG bepaald. De werking van het fonds en de vulling daarvan maken echter geen onderdeel uit van het toetsingskader van de omgevingsvergunning op grond van de Wabo. De aanvraag voor de omgevingsvergunning is getoetst aan de geldende wet- en regelgeving. Zoals in het antwoord onder nummer 1 toegelicht is de aanvraag getoetst aan het wettelijk kader, artikel 2.14 van de Wabo. Vanuit dat kader zijn er geen gronden om de omgevingsvergunningen te weigeren.

			De zienswijze is zorgvuldig meegewogen, maar leidt binnen dit kader niet tot een inhoudelijke wijziging van de ontwerpbesluiten.
	O-0004	Zienswijze	De indiener geeft aan dat het de Staat verwijtbaar is dat de rechten van burgers op onrechtmatige wijze ondergeschikt zijn gemaakt aan het financieel (budgettair) belang. De huidige praktijk past niet in een tijd waarbij het winnen van fossiele brandstoffen alleen in uiterste noodzaak behoort plaats te vinden. Gesteld wordt dat het financieel (budgettair) belang van de Staat niet behoort tot de in dezen te respecteren belangen.
28		Reactie	Voor de beantwoording van de zienswijze wordt een verwijzing gemaakt naar het antwoord op de zienswijze onder 20. De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.
	O-0006	Zienswijze	Indiener heeft zorgen over de vergroting van de gasproductie in Oppenhuizen tot maximaal 500.000 Nm ³ per dag. Gesteld wordt dat langer doorgaan met gaswinning op kleine schaal een voordeel voor de aanvrager en de Staat geeft, maar dat daardoor de natuur/milieu wordt aangetast waardoor Friesland met grote schade zit omdat een stabiel waterpeil in deze provincie voor mens en natuur extra inspanning en geld kost. Nergens kan deze schadeafweging in geld terug worden gevonden. Indiener deelt daarbij een viertal overwegingen: 1. De argumentatie waarom we nog veel gas moeten winnen in Nederland wordt door sommige deskundigen, o.à. Milieudefensie, anders beoordeeld. 2. Voorlopig deels importeren van vloeibaar gas en het vergroten van de 3. Investering in zon, windenergie en blauw/groen gas. Het is kleinschalig denken om een klein cirkeltje te trekken rondom de boorput, terwijl de boven en ondergrondse watereffecten en verzakking over het gehele Natura 2000 gebied [Sneekermeer en Witte en Zwarte Brekken invloed zal hebben]. De emotionele gevolgen voor de omwonenden wordt gebagatelliseerd.
29		Reactie	De Minister neemt de zorgen van de indiener zeer serieus. In reactie daarop het volgende, op basis van de verstrekte informatie in de vergunningaanvragen en de ontvangen adviezen van de onafhankelijke, onpartijdige en technisch kundige adviseur SodM, is de aanvraag zoals onder nummer 1 toegelicht, in overeenstemming met het wettelijk toetsingskader beoordeeld op de gevolgen voor het milieu. Uit de beoordeling is geconcludeerd dat de gevraagde activiteiten veilig en verantwoord worden uitgevoerd. Hiertoe zijn daar waar dat nodig is, geacht aan de omgevingsvergunning voorschriften verbonden. Daarbij wordt opgemerkt dat bodemdalingseffecten, zoals onder nummer 7 toegelicht, geen onderdeel uitmaakt van onderhavige procedures.

			De financiële beoordeling en afhandeling van schades behoren ook niet tot het toetsingskader van onderhavige besluiten. Meer daarover in de antwoorden gegeven onder de nummers 16 e.v. De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.
	O-0009, O-0012 en O-0013	Zienswijze	Indiener geeft aan dat het niet wordt begrepen waarom de minister voornemens is om positief te besluiten op onderhavige aangevraagde omgevingsvergunningen. Er is namelijk nog geen instemming op het winningsplan waarin de hoeveelheid te winnen gas, periode van winning, de kans op bodembeweging, de verwachte bodemdaling en de daaruit voortvloeiende impact op de waterhuishouding wordt beschouwd.
30		Reactie	Het is juist dat de genoemde aspecten in de zienswijzen niet zijn beschouwd in onderhavige procedures, echter maken deze aspecten ook geen onderdeel uit van het toetsingskader zoals toegelicht in het antwoord onder nummer 1. Zoals de zienswijze aanvoert behoren de genoemde aspecten tot de procedure om instemming met het winningsplan. Dat deze aspecten nog niet zijn beschouwd is omdat onderhavige aanvragen om de omgevingsvergunningen daar niet over gaan. Gelet daarop zijn er geen redenen om onderhavige aanvragen om de omgevingsvergunningen te weigeren of aan te houden tot er een besluit is genomen op de instemming met het gewijzigde winningsplan. In het antwoord onder nummer 2 wordt verder ingegaan waarom niet kan worden gewacht met het nemen van een besluit op onderhavige aanvragen. De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.
	O-0009, O-0012 en O-0013	Zienswijze	Indiener geeft aan dat de wet redeneert vanuit drie fasen waarin getoetst wordt aan de belangen van voorkoming van schade en negatieve gevolgen voor milieu en natuur: 1) opsporings- en winningsvergunning, 2) winningsplan, en 3) omgevingsvergunning. Door het nemen van een besluit op onderhavige aanvragen om de omgevingsvergunningen kan de aanvrager de nieuwe aardgasvelden aanboren, testen met bijbehorende werkzaamheden en het in productie nemen van drie nieuwe putten met de verhoging van de dagproductie zonder dat duidelijk is of er een instemming komt op het winningsplan. Indiener geeft aan dat de gekozen volgorde onzorgvuldig is omdat de omgevingsvergunningen de werkzaamheden en activiteiten normeren die gedeeltelijk moeten volgen uit de instemming op het winningsplan. De logische volgorde ontbreekt en daarom vindt de indiener het besluit onzorgvuldig genomen.
31		Reactie	De aangevoerde drie fase redentatie kan een praktische en logische volgorde zijn voor het aanvragen van de benodigde besluiten. Dat de wet hiervan uitgaat wordt echter niet gevolgd. Het staat een aanvrager vrij om een andere volgorde van aanvragen te hanteren, er is geen samenhang waardoor een omgevingsvergunning op grond van de Wabo aanhaakt bij de

			instemming om een winningsplan op grond van de Mijnbouwwet of andersom. Wel is er een coördinatie bepaling, artikel 34, zevende lid, van de Mijnbouwwet, waarmee is bepaald dat onder bepaalde voorwaarden besluiten gecoördineerd worden voorbereid. Zoals in de onderhavige ontwerpbesluiten is gemotiveerd, is de coördinatieregeling van afdeling 3.5 Algemene wet bestuursrecht niet van toepassing. De aanvrager mag bij het verkrijgen van een positief besluit op onderhavige aanvragen om de omgevingsvergunningen bepaalde activiteiten uitvoeren zolang het in overeenstemming is met, artikel 34, eerste lid van de Mijnbouwwet, de vigerende instemming op het winningsplan. Ten overvloede wordt opgemerkt dat gelet op de invoering van de Ow, welke van kracht wordt bij het onherroepelijk worden van onderhavige besluiten, de onlosmakelijke samenhang tussen omgevingsvergunningen zoals die onder de Wabo bestond voor het overgrote deel (behalve bij IPPC en seveso) is losgelaten. De wet gaat ervanuit dat aanvrager zelf verantwoordelijk is voor het beschikken over alle benodigde toestemmingen. De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.
	O-0009, O-0012 en O-0013	Zienswijze	Indiener geeft aan dat het onwenselijk is dat eerst onderhavige omgevingsvergunningen zijn beoordeeld voor de instemming op het winningsplan. Daarbij is aangegeven dat er geen reden bekend is waarom nog niet een beslissing is genomen op de aangevraagde instemming met het winningsplan.
32		Reactie	Zoals toegelicht in het antwoord op de zienswijze onder nummer 30 en 31 is er geen wettelijke verplichting voor het aanhouden van een volgorde voor het doen van een aanvraag voor de in de zienswijze benoemde besluiten. Waarom er een besluit moet volgen op onderhavige aanvragen om de omgevingsvergunningen is toegelicht in het antwoord op de zienswijze onder nummer 2. Verder kan in onderhavige procedure niet in worden gegaan op de instemming op het winningsplan, daar ziet deze procedure niet op. De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.
	O-0009, O-0012 en O-0013	Zienswijze	Indiener verzoekt dringend om tegelijk of achtereenvolgens definitief te besluiten op het verzoek op instemming en de aanvragen omgevingsvergunningen, en zo de logische volgorde aan te houden.
33		Reactie	Zoals toegelicht onder nummer 30 en 31 is er geen wettelijke verplichting voor het aanhouden van een volgorde voor het doen van een aanvraag voor de in de zienswijze benoemde besluiten. Waarom er een besluit moet volgen op onderhavige aanvragen om de omgevingsvergunningen is toegelicht onder nummer 2.

			De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.
	O-0009, O-0012 en O-0013	Zienswijze	Indiener sluit zich aan bij de zienswijze ingediend door andere overheden en in het bijzonder gemeente Súdwest-Fryslân. Daarnaast sluiten ze zich aan bij de oproep van provincie Fryslân voor extra voorschriften.
34		Reactie	De ingebrachte zienswijzen worden ieder apart behandeld in voorliggende "Nota van Antwoorden" verwijzing maken naar onderling ingebrachte zienswijze is gelet daarop niet nodig.
	O-0009, O-0012 en O-0013	Zienswijze	Indiener geeft aan dat op grond van het voorzorgbeginsel niet eerder mag worden begonnen met de activiteiten waarin deze ontwerpbesluiten, totdat is ingestemd met het gewijzigde winningsplan.
35		Reactie	Zoals toegelicht onder nummer 30 en 31 is er geen wettelijke verplichting voor het aanhouden van een volgorde voor het doen van een aanvraag voor de in de zienswijze benoemde besluiten. Waarom er een besluit moet volgen op onderhavige aanvragen om de omgevingsvergunningen is toegelicht onder nummer 2. Uit de zienswijze valt niet op te maken waarom op grond van het voorzorgbeginsel niet eerder mag worden begonnen met onderhavige aangevraagde activiteiten waar de besluiten op zien tot dat ingestemd is met het gewijzigde winningsplan. In het antwoord onder de nummers 8, 9 en 10 wordt een reactie gegeven op andere zienswijzen die het zorgvuldigheidsbeginsel aanhalen. De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.
	O-0009, O-0012 en O-0013	Zienswijze	Indiener verzoekt de aangevraagde omgevingsvergunningen te weigeren. Het is onzorgvuldig en onduidelijk dat de zienswijzemogelijkheid voor onderhavige ontwerpbesluiten voorafgaat aan de zienswijzemogelijkheid bij het nog te verwachten ontwerp-instemmingsbesluit voor het gewijzigde winningsplan.
36		Reactie	Zoals toegelicht onder nummer 30 en 31 is er geen wettelijke verplichting voor het aanhouden van een volgorde voor het doen van een aanvraag voor de in de zienswijze benoemde besluiten. Waarom er een besluit moet volgen op onderhavige aanvragen om de omgevingsvergunningen is toegelicht onder nummer 2. Indiener kan alsnog een zienswijze indienen tegen het nog ter inzage te leggen ontwerp-instemmingsbesluit. De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.
	O-0009, O-0012 en O-0013	Zienswijze	Indiener stelt dat de impact van de diepboringen en de daarmee samenhangende activiteiten en werkzaamheden ongewenste effecten hebben (zoals geurhinder, geluidhinder, veiligheidsrisico's, verkeershinder, schade aan de openbare verkeersinfrastructuur, stikstofuitstoot, verstoord

			uitzicht) op alle bovengrondse functies (zoals wonen, bedrijven, water, natuur en de openbare omgeving in het algemeen).
37		Reactie	Onderhavige aanvragen zijn getoetst aan het wettelijk kader zoals onder nummer 1 toegelicht. De toetsing van de milieuaspecten is gedaan in de besluiten in de hoofdstuk 5 en 7. Daaruit volgt dat er geen redenen zijn om onderhavige aanvragen om de omgevingsvergunning te weigeren. De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.
	O-0012	Zienswijze	Indiener constateert dat de reden om het bouwdeel direct in werking te laten treden, een commercieel belang van aanvrager is en dat er geen zwaarwegend algemeen belang is dat directe inwerkingtreding rechtvaardigt. In lijn met de oproep van de andere overheden: moet op grond van het voorzorgbeginsel niet eerder worden begonnen met de activiteiten waar onderhavige ontwerpbesluiten op zien, totdat is ingestemd met het gewijzigde winningsplan en het instemmingsbesluit onherroepelijk is.
38		Reactie	Het verzoek om directe inwerkingtreding staat los van het wel of niet moeten besluiten op de onderhavige aanvragen om de omgevingsvergunningen. Ook zonder de directe inwerkingtreding kunnen de besluiten niet worden aangehouden tot er een instemming is op het gewijzigde winningsplan. Het belang van de directe inwerkingtreding is de bijdrage aan de leveringszekerheid van aardgas zoals onder nummer 10 toegelicht. Daarbij weegt mee dat had de aanvraag onder Ow zijn ingediend (drie maanden later), er ook sprake zou zijn van een directe inwerkingtreding. Gelet daarop is in het kader van rechtsgelijkheid en behoorlijk bestuur geen reden om niet mee te gaan met het verzoek van de aanvrager voor de directe inwerkingtreding. De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.
	O-0012 en O-0013	Zienswijze	Indiener stelt dat er een voorschrift ontbreekt welke het aantal boorgaten begrenst.
39		Reactie	Het begrenzen van het aantal boorgaten is niet noodzakelijk voor de onderhavige besluiten. De aanvragen voor de omgevingsvergunningen zijn leidend voor het vergunde aantal boorgaten. Mocht de aanvrager meer boorgaten willen aanleggen, is daar een nieuwe aanvraag om een omgevingsvergunning voor nodig. De aanvrager voert anders de booractiviteiten uit zonder dat daar een omgevingsvergunning voor is verleend. SodM ziet erop toe dat de activiteiten in overeenstemming zijn met de omgevingsvergunning, de wettelijke vereisten en het mijnbouwbedrijf veilig zijn werkzaamheden uitvoert. De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.

	O-0012 en O-0013	Zienswijze	Indiener geeft aan dat voorschriften ontbreken voor de bescherming van vogels in het broedseizoen. Gesteld wordt dat daarmee in de besluitvorming onvoldoende rekening is gehouden met deze belangen die door dit besluit worden geraakt.
40		Reactie	De indiener wijst erop dat in de vergunning geen voorschriften zijn opgenomen ter bescherming van vogels in het broedseizoen. Deze zorg is begrijpelijk, maar in dit geval is bij de voorbereiding van het project al rekening gehouden met mogelijke verstoring van vogels. In de Aanmeldingsnotitie m.e.r.-beoordeling van 13 maart 2023 zijn maatregelen opgenomen voor het geval werkzaamheden binnen het broedseizoen plaatsvinden. Denk hierbij aan toezicht van een onafhankelijk ecooloog en het afschermen van de locatie. Daarnaast heeft de aanvrager aangegeven dat de boorwerkzaamheden pas na 15 juli 2025 beginnen, dus ná het broedseizoen. Alles overwegende is er voldoende aandacht besteed aan de bescherming van vogels, en geeft de zienswijze geen aanleiding om de ontwerpbesluiten aan te passen. Voor zover er sprake is van mogelijke verstoring van beschermde vogelsoorten in het broedseizoen, is het aan de initiatiefnemer om te voldoen aan de verplichtingen die voortvloeien uit de Ow (specifieke zorgplicht en flora- en fauna- activiteiten). Voor deze aspecten is de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur bevoegd gezag. De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.
	O-0012	Zienswijze	Indiener wijst naar het advies op de instemming met het gewijzigde winningsplan en dat het gebied niet geschikt is voor het winnen van aardgas.
41		Reactie	Het aangehaalde advies ziet op de procedure om instemming met het gewijzigde winningsplan. Dit betreft een andere procedure met een ander toetsingskader dan onderhavige aanvragen om de omgevingsvergunningen. Derhalve kan daar in onderhavige procedure niet verder op in worden gegaan. De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.
	O-0010	Zienswijze	Indiener maakt bezwaar tegen de aangevraagde onderhavige ontwerpbesluiten op de omgevingsvergunningen. Ook tegen de wijziging op het winningsplan wordt bezwaar gemaakt.
42		Reactie	Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat er geen bezwaar kan worden gemaakt tegen onderhavige ontwerpbesluit. Dit bezwaar wordt beschouwd als een zienswijze. De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.

	O-0010	Zienswijze	Indiener geeft aan dat er zorgen zijn de schade die het winnen van nog meer gas kan veroorzaken aan huis, veenweidegebied, waterhuishouding en bodemdaling. Er wordt al gas gewonnen bij Oppenhuizen en omdat er weinig nulmetingen zijn gedaan door de aanvrager heeft de indiener zelf een nulmeting gedaan. Door het doen van de nulmeting geeft de indiener aan kosten te hebben gemaakt die zijn toe te schrijven aan de gaswinning die plaats vindt. Gesteld wordt dat door de overheid of Vermilion niets is gedaan om inwoners te ontzorgen of tegemoet te komen hierin. Schade is al toegebracht. Slapeloze nachten en kosten nulmeting (zelf op te brengen door de inwoners van Oppenhuizen), waardevermindering van huizen. Hoge kosten waterschap.
43		Reactie	Zonder de zorgen van de indiener te miskennen wordt opgemerkt dat onderhavige omgevingsvergunningen enkel zien op de bovengrondse mijnbouwactiviteiten zoals toegelicht in het antwoord onder nummer 11. Voor wat betreft de zorgen over mogelijke schade wordt verwezen naar de reacties op de zienswijzen onder nummer 16 e.v. De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.
	O-0010	Zienswijze	Indiener geeft aan dat Friesland een tweede Groningen wordt. Het voelt al net zo en de overheid heeft er ondanks rapporten en onderzoeken niets van geleerd. Het vertrouwen in de overheid is hierdoor niet meer groot.
44		Reactie	De minister betreurt de negatieve ervaring van de indiener. De omvang en mogelijke gevolgen van gaswinning uit kleine velden op land in Nederland, zoals toegelicht onder nummer 15, zijn vele malen kleiner bij het Groningenveld. De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.
	O-0010	Zienswijze	Indiener is geschrokken van het voornemen van de aanvrager voor onderhavige omgevingsvergunningen en merkt op dat de publicatie pas heel laat in de krant stond. Er wordt volgens indiener te weinig gedaan om de omgeving te informeren.
45		Reactie	De minister betreurt de negatieve ervaring van de indiener. De aanvrager heeft periodiek overleg met de Gascommissie waarin de dorpen Oppenhuizen en Uitwellingerga vertegenwoordigd zijn. Van de ontwerpbesluiten is op 30 januari 2025 een publicatie geplaatst in de Staatscourant. Het was echter niet mogelijk om de huis-aan-huisbladen op dezelfde datum te publiceren dit omdat de oplages op vaste datums worden gedrukt en verstuurd. Hierdoor kunnen omwonenden die niet

			zijn ingeschreven voor de Staatscourant vaak later kennisnemen van de publicatie in de huis-aan-huisbladen. De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.
	O-0010	Zienswijze	Indiener geeft aan dat de gaswinning veel effecten heeft op het nabijgelegen Natura-2000 gebied.
46		Reactie	De effecten op het Natura 2000-gebied zijn onderzocht. De resultaten hiervan zijn opgenomen in de Aanmeldingsnotitie m.e.r.-beoordeling van 13 maart 2023. Op basis van dit onderzoek zijn er geen significante negatieve effecten te verwachten. De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.
	O-0010	Zienswijze	Indiener geeft aan dat er nu al zoveel problemen zijn, ook met grondwaterstand en het omhoogkomen van de tunnel. Waarvoor ook water weggepompt wordt. Dit baart de indiener zorgen en er wordt gevraagd als er verzakkingen optreden, waar het dan van komt?
47		Reactie	De Minister neemt de zorgen van de indiener serieus. Het is echter onmogelijk om op voorhand uitsluitel te geven waar een mogelijke verzakking door is veroorzaakt. Voor bodemdaling zijn meerdere oorzaken te benoemen zoals in de reactie onder nummer 7 is benoemd. De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.
	O-0011	Zienswijze	Indiener geeft aan dat het niet duidelijk is of de bouwwerkzaamheden en vervolgens het verhogen van de productie zonder gevolgen zullen zijn voor het woon- en leefklimaat van de omwonenden in de nabije omgeving en/of de veiligheid van hun omgeving.
48		Reactie	In onderhavige ontwerpbesluiten zijn de milieueffecten beschouwd van de bovengrondse mijnbouwactiviteiten. Per milieuaspect is gemotiveerd of er effecten optreden en of daar maatregelen voor worden getroffen. De te verwachten milieueffecten, waaronder ook de beoordeling van de externe veiligheid, zijn in overeenstemming met het wettelijk kader zoals toegelicht onder nummer 1. Daarnaast gelden er ook algemene regels en normen zoals bijvoorbeeld de bepalingen opgenomen in de Mijnbouwwet – en regelgeving. Dit zijn rechtstreeks geldende regels waaraan moet worden voldaan. Van de aanvrager mag worden verwacht dat alle maatregelen worden getroffen die nodig zijn voor een veilige bedrijfsvoering en voldoet aan de wettelijke vereisten. Staatstoezicht op de mijnen (hierna: SodM) ziet toe of het bedrijf in overeenstemming is met de wettelijke vereisten en veilig haar werkzaam uitvoert.

			De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.
	O-0011	Zienswijze	Indiener geeft aan dat de boorwerkzaamheden bij een Natura-2000 gebied worden uitgevoerd. Opgemerkt wordt dat de beoordeling van stikstofemissie is uitgevoerd maar dat het niet duidelijk is of onderhavige aanvragen nog andere milieueffecten zullen hebben op dit gebied. Daarbij is voorts ook de geluidsbelasting op dieren niet beoordeeld.
49		Reactie	Het klopt dat de stikstofemissie is beoordeeld in de Aanmeldingsnotitie m.e.r.-beoordeling locatie Oppenhuizen-1 van 13 maart 2023. In deze notitie is specifiek gekeken naar de Natura-2000 gebieden, en uit de beoordeling blijkt dat, gelet op de geruime afstand tussen de werkzaamheden en het Natura-2000 gebied, zowel geluids- als lichteffecten op voorhand uitgesloten zijn. De conclusie is dan ook dat de boorwerkzaamheden geen significant negatieve milieueffecten zullen hebben op de natuurwaarden van het gebied. Daarbij wordt opgemerkt dat onder de Ow de minister van Natuur en Stikstof thans Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur bevoegd is voor het nemen van een besluit in het kader van gebiedsbescherming. De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.
	O-0011	Zienswijze	Indiener geeft aan dat niet gekeken is naar het risico op aardbevingen.
50		Reactie	Onderhavige aanvragen om de omgevingsvergunningen gaan over de bovengrondse mijnbouwactiviteiten. Het risico op aardbevingen wordt beoordeeld in de procedure om instemming op het gewijzigde winningsplan. In die procedure worden de ondergrondse milieueffecten beoordeeld. Derhalve kan daar in deze procedure niet op in worden gegaan. De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.
	O-0011	Zienswijze	Indiener geeft aan dat niet gekeken is naar andere emissies.
51		Reactie	Zoals onder nummer 48 toegelicht zijn de milieuaspecten per onderdeel in onderhavige besluiten beschouwd. Daarbij is het van belang om te benadrukken dat onderhavige aanvragen zien op een uitbreiding van de bestaande aardgaswinningslocatie. De nieuwe te boren putten worden aangesloten op de bestaande installatie. Gelet daarop ontstaan geen nieuwe lucht emissies. De lucht emissies die ontstaan voldoen aan artikel 2.5 van het Activiteitenbesluit, thans paragraaf 5.4.4 onder het Bal bij het onherroepelijk worden van de omgevingsvergunningen, waarvoor direct werkende regels gelden. De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.

	O-0014	Zienswijze	Indieners geven aan dat ze tegen gaswinning in Friesland zijn. De zorgen en het wantrouwen onder de inwoners in gaswinningsgebieden is groot. Het maatschappelijk draagvlak voor gaswinning ontbreekt. Wij blijven opkomen en aandacht vragen voor de belangen van onze inwoners en de zorgen die leven over de effecten van gaswinning. Dit heeft enerzijds te maken met de bodemdaling en aardbevingen in Groningen, de daarmee samenhangende veiligheidsproblematiek en andere negatieve effecten van gaswinning.
52		Reactie	De minister begrijpt de zorgen die de indieners aandragen met betrekking tot de gaswinning in Friesland, en erkennen het maatschappelijk draagvlak en de impact die gaswinning kan hebben op de inwoners in de regio. De zorgen over de gevolgen van aardgaswinning, zoals bodemdaling, aardbevingen en veiligheidsrisico's, zijn met name ingegeven door de ervaringen in Groningen. Het is goed dat deze zorgen ook op lokaal niveau worden geuit, omdat zij bijdragen aan een breder maatschappelijk debat over de gevolgen van aardgaswinning. In de afwegingen die plaatsvinden bij het verlenen van omgevingsvergunningen, wordt rekening gehouden met de wet- en regelgeving die op dit moment van kracht is. Het is belangrijk te benadrukken dat de vergunningverlening in dit geval heeft plaatsgevonden binnen het toetsingskader van de Wabo. Hierbij is het wettelijk verplicht om te kijken naar de gevolgen van de beoogde activiteiten voor het milieu, de veiligheid en de leefomgeving. De vergunningen zijn dan ook verleend nadat is aangetoond dat de aardgaswinning, mits uitgevoerd onder de gestelde voorwaarden, geen onaanvaardbare risico's met zich meebrengt voor de omgeving. Hoewel het maatschappelijk draagvlak voor aardgaswinning een belangrijk onderwerp is, kan dit niet in de huidige wetgeving worden meegenomen als toetsingscriterium voor de verlening van de vergunningen. Het is dan ook niet aan de vergunningverlenende instantie om het maatschappelijk draagvlak als direct belemmerende factor mee te wegen, maar eerder de technische, milieukundige en juridische aspecten van de aanvraag. In dit kader is van belang dat de aanvragen enkel gaan over de bovengrondse mijnbouwactiviteiten. Zoals onder nummer 7 aangegeven wordt bodemdaling beschouwd in de instemming met het gewijzigde winningsplan en derhalve kan daar in onderhavige procedure niet op in worden gegaan. Daarbij betreft Oppenhuizen een klein aardgasveld wat niet vergelijkbaar is met de risico's van het Groninger aardgas veld zoals ook in het antwoord onder nummer 15 is toegelicht. De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.
	O-0014	Zienswijze	Indiener geeft aan dat de gaswinning de bodemdaling problematiek van het veenweidegebied verergerd en dat daardoor oorzaak en gevolg niet te bewijzen zijn.

53		Reactie	Onderhavige aanvragen om de omgevingsvergunningen gaan over de bovengrondse milieueffecten. Bodemdaling wordt beoordeeld in de procedure om instemming op het gewijzigde winningsplan. In die procedure worden de ondergrondse milieueffecten beoordeeld. Derhalve kan daar in deze procedure niet op in worden gegaan. De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.
	O-0014	Zienswijze	Indiener roept op de aangevraagde vergunningen te weigeren.
54		Reactie	Zoals in het antwoord onder nummer 1 omschreven zijn er geen redenen om onderhavige aanvragen om de omgevingsvergunningen te weigeren. De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.
	O-0014	Zienswijze	Indiener geeft aan dat kennisgevingen in de huis-aan-huis bladen laat zijn gepubliceerd respectievelijk op 26 en 27 februari 2025. Dit is niet in overeenstemming met de zinsnede: <i>Nadat de omgeving op de hoogte is gebracht van de kennisgeving ligt het ontwerpbesluit 6 weken ter inzage</i>".
55		Reactie	De stelling van de indiener wordt niet gevolgd. Van de onderhavige ontwerpbesluiten is op 30 januari 2025 kennisgeven, overeenkomstig met artikel 3:12 algemene wet bestuursrecht, juncto artikel 12 van de Bekendmakingswet, in de Staatscourant, voorgeschreven wijze. Vanaf de datum van publicatie hebben de ontwerpbesluiten 6 weken ter inzage gelegen. Dat de publicaties in de huis-aan-huisbladen Groot de Fryske Marren – 13 februari, Groot Sneek – 27 februari en Sneeker Nieuwsblad – 27 februari pas later zijn uitgebracht is onoverkomelijk. Een huis-aan-huisblad publiceert immers niet dagelijks maar wekelijks of maandelijks. Dit zorgt ervoor dat aanvullende publicaties altijd later worden gedaan dan de wettelijk voorgeschreven publicaties. De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.
	O-0014	Zienswijze	Indiener geeft aan dat het zorgvuldigheidsbeginsel (artikel 3.2 Algemene wet bestuursrecht) wordt geschonden. Door de korte termijn van 14 dagen en doordat de informatie lastig vindbaar is, worden de inwoners gehinderd om hun belangen tijdig kenbaar te maken.
56		Reactie	Zoals in het antwoord onder nummer 55 is toegelicht is de publicatie in overeenstemming met de 3.12 van de algemene wet bestuursrecht is uitgevoerd. Dat het zorgvuldigheidbeginsel is geschonden wordt niet gevolgd. De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.

	O-0014	Zienswijze	Indiener geeft aan dat de RCR-procedure in 2015 en 2016 niet in verband kan worden gebracht met de participatie van onderhavige procedures. Daarbij wordt de contouren nota van 20 januari 2023 aangehaald waarin is aangegeven dat er meer afstemming en participatie nodig is. Indiener geeft aan dat daardoor de minister meer moet afstemmen met lokale overheden en omwonenden uit het invloedsgebied van de aardgaswinning. Dit kan vormgegeven worden door het organiseren van een inloopavond zoals ook in 2016 heeft plaatsgevonden.
57		Reactie	De Rijks coördinatie regeling (hierna: RCR-procedure) uit 2015 en 2016 behoren tot de voorgeschiedenis van de locatie Oppenhuizen-1. In dat kader is die procedure benoemd in de reactie op het advies mede omdat na die procedure periodieke gesprekken zijn gevoerd met de Gascommissie. Dat deze RCR-procedures niet behoren en niet betrokken kunnen worden bij onderhavige aanvragen om de omgevingsvergunningen wordt gevolgd. Het is echter wel zo dat aansluitend op de RCR-procedures de aanvrager in gesprek is gebleven met de 'Gascommissie'. Deze gesprekken kunnen deels worden gezien als een vorm van participatie voor onderhavige aanvragen om de omgevingsvergunningen. Daarmee geeft het een invulling aan de overwegingen op het onderdeel van het advies van de gemeente Súdwest-Fryslân. Aan participatie is onder de Wabo geen invulling gegeven. De voormalig Staatsecretaris mijnbouw heeft met de contouren nota willen vooruitlopen op de Ow. Hoewel de Ow niet het toetsingskader is voor voorliggende aanvragen, wordt ten overvloede opgemerkt dat artikel 7.4 van de Omgevingsregeling enkel verplicht om aan te geven of er aan participatie is gedaan en op welke manier. Het is gelet daarop geen verplichting of weigeringsgrond voor een omgevingsvergunning onder de Ow. Daarnaast is het een verantwoordelijkheid van de aanvrager om hier invulling aan te geven. Het ministerie van Klimaat en Groene Groei kan niet voor elke aanvraag een inloopavond organiseren. Dit wordt wel voor bepaalde gevallen georganiseerd maar in het geval van onderhavige besluiten is het belangrijk om te benadrukken dat het hier niet om een nieuwe aardgas winningslocatie gaat. Onderhavige aanvragen om de omgevingsvergunningen gaan over de uitbreiding van een bestaande locatie. De milieueffecten zijn daarmee ook beperkt ten opzichte van de vergunde situatie. De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.
	O-0014	Zienswijze	Indiener geeft aan dat onzorgvuldig en procedureel niet gewenst is dat in de ontwerpbesluiten staat benoemd dat het voornemen is positief te besluiten op de onderhavige aanvragen om de omgevingsvergunningen zonder dat er instemming is gegevens op het gewijzigde winningsplan.

58		Reactie	Zoals onder de beantwoording van nummers 1 en 2 toegelicht zijn er geen wettelijke gronden de besluiten om onderhavige omgevingsvergunningen aan te houden of te weigeren. Derhalve kan niet worden gewacht op de instemming met het gewijzigde winningsplan. De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.
	O-0014	Zienswijze	Indiener geeft aan gelet op de milieugevolgen dat op grond van het voorzorgbeginsel niet eerder moet worden begonnen met de activiteiten waarin de ontwerp-omgevingsvergunningen voorzien, totdat er een onherroepelijk instemmingsbesluit met het winningsplan ligt.
59		Reactie	Zoals onder de beantwoording van nummers 1 en 2 toegelicht zijn er geen wettelijke gronden de besluiten om onderhavige omgevingsvergunningen aan te houden of te weigeren. Derhalve kan niet worden gewacht op de instemming met het gewijzigde winningsplan. De aanvragen om de omgevingsvergunningen omschrijven de risico's, de impact op het milieu en te treffen maatregelen. Dit is getoetst aan het wettelijk kader zoals vastgelegd in artikel 2.14 van de Wabo. Vanuit dat kader zijn er geen gronden om de omgevingsvergunningen te weigeren. Naast de beoordeling van een aanvraag om een omgevingsvergunning gelden er ook algemene regels en normen zoals bijvoorbeeld de bepalingen opgenomen in de Mijnbouwregeling. Dit zijn rechtstreeks geldende regels waaraan moet worden voldaan. Van de aanvrager mag worden verwacht dat alle maatregelen worden getroffen die nodig zijn voor bescherming van het milieu en zodoende voldoet aan de wettelijke vereisten. Staatstoezicht op de mijnen (hierna: SodM) ziet toe of het bedrijf in overeenstemming is met de wettelijke vereisten en de omgevingsvergunningen zijn werkzaamheden uitvoert. De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.
	O-0014	Zienswijze	Indiener geeft aan het niet eens te zijn met het direct inwerking laten treden van het bouwdeel.
60		Reactie	Zoals in het antwoord onder nummer 38 omschreven staat de directe inwerkingtreding los van de beslistermijn op de aanvragen. Het bied alleen de mogelijkheid aan de aanvrager om op eigen risico te starten met de vergunde activiteiten. De ingebrachte zienswijze geeft geen aanleiding de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.
	O-0014	Zienswijze	Indiener geeft aan dat SodM adviseert om de aangevraagde boringen voor een termijn van 2 jaar te verlenen en dat niet is gemotiveerd in de ontwerpbesluiten waarom van deze termijn is afgeweken. Het wordt door indiener wenselijk geacht om een voorwaarde op te nemen dat de boortoren met bijbehorende voorzieningen zo kort mogelijk ter plaatse staat, functioneert en impact heeft op de omgeving, in ieder geval binnen de termijn van 2 jaar.

61		Reactie	De aanvrager heeft in de mail van 1 augustus 2024 verzocht om de aanvraag in lijn te brengen met de aanvraag om instemming met het winningsplan. Dit verzoek van de aanvrager is gedaan na de advisering van SodM. Het advies van SodM is enkel gegeven op de stukken van de aanvraag zoals in het advies is opgesomd. Het komt erop neer dat de aangevraagde termijn bepaald wordt door de aanvrager. Het bevoegd gezag kan deze slechts verlenen of weigeren maar niet wijzigen, anders wordt de grondslag van de aanvraag verlaten. De boorwerkzaamheden zijn in overeenstemming met het Barmm (nu paragraaf 4.109 Bal). Gelet daarop zijn er geen redenen om de aangevraagde termijn niet te verlenen. Voor wat betreft de duur van de boorwerkzaamheden en het daarvoor opnemen van een voorschrift, is gelet op de aanvraag waarin de duur is omschreven en dat een boortoren elke dag dat deze staat financieel zwaar drukt op de aanvrager, niet nodig geacht. Mocht in het onwaarschijnlijke geval de boortoren onnodig lang op de locatie aanwezig zijn, dan heeft SodM genoeg wettelijke grondslagen om daar op een passende wijze tegenop te treden. Waar de zienswijze wel in wordt gevolgd is dat in het besluit met kenmerk V-55181 een voorschrift wordt opgenomen waarin de aanvrager verplicht wordt om bij de tweede boorcampagne de gemeente Súdwest-Fryslân en de inwoners van het dorp Oppenhuizen en omstreken op de hoogte te stellen over wanneer, hoe lang, en welke werkzaamheden zullen plaatsvinden en welke hinder dit kan hebben op de omgeving. De ingebrachte zienswijze geeft aanleiding het voorschrift 1B aan het besluit bekend onder V-55181 te verbinden.
	O-0014	Zienswijze	Indiener geeft aan dat het transport niet klakkeloos één-op-één kan worden vergeleken met de ontwikkeling van de locatie in 2024, dit omdat de boring al in 1972 is uitgevoerd. Daarbij is aangegeven dat er gespreken worden gevoerd met de aanvrager over het transport. Uit deze gesprekken moet nog blijken of het transport mogelijk is. Verzocht wordt om hiermee rekening te houden bij de definitieve besluitvorming.
62		Reactie	In de zienswijze wordt aangegeven dat nog moet blijken of transport over de voorgenomen route, welke over de openbare weg gaat, wel mogelijk is. Tevens volgt uit de zienswijze dat ten aanzien van dit punt overleg wordt gevoerd. Dit tussen indiener van de zienswijze en de aanvrager. Voor de beoordeling van de aanvraag valt dit echter buiten het toetsingskader van de minister, het geen volgt uit artikel 2.14 van de Wabo.

			Omdat dit buiten het toetsingskader valt van onderhavige ontwerpbesluiten heeft dit ook tot gevolg dat de onderhavige omgevingsvergunningen niet op deze gronden geweigerd kan worden.
--	--	--	--

Beantwoording brief ontvangen buiten termijn voor zienswijze

Nr.	Registratienummer		
	O-0015	Zienswijze	Indiener geeft aan dat met de brief een officieel beroepsschrift is ingediend.
B-1		Reactie	De brief is op dit onderdeel voor kennis aangenomen, daarbij wordt opgemerkt dat voor onderhavig aanvraag nog geen beroep kan worden ingesteld maar enkel zienswijze kenbaar konden worden gemaakt binnen de gestelde periode van 31 januari tot en met 13 maart 2025. Na het nemen van het definitieve besluit, staat het besluit zes weken open voor beroep. De brief geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
	O-0015	Zienswijze	Indiener geeft aan dat er bezwaar wordt gemaakt tegen onderhavig besluit: <i>ontwerpbesluit omgevingsvergunning voor het in productie nemen van drie nieuwe putten en een verhoging van de maximum hoeveelheid te winnen aardgas per dag bekend onder kenmerk V-55182.</i>
B-2		Reactie	De brief is op dit onderdeel voor kennis aangenomen, daarbij wordt opgemerkt dat voor onderhavig besluit geen bezwaar kan worden gemaakt. Zoals in het antwoord onder nummer 1 beschreven is de uitgebreide procedure van toepassing. Daardoor was er een mogelijkheid voor het indienden van zienswijzen tijdens de ter inzage van het ontwerpbesluit en na het nemen van het definitieve besluit is er de mogelijkheid om beroep in te dienen bij de rechtbank. De brief geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
	O-0015	Zienswijze	Indiener geeft aan dat op 8 januari 2025 er een beroepsschrift is ingediend bij de Raad van State.
B-3		Reactie	De brief is op dit onderdeel voor kennis aangenomen, daarbij wordt opgemerkt dat zoals in het antwoord onder B-1 aangegeven het besluit nog niet openstaat voor beroep. De brief geeft geen aanleiding om het besluit inhoudelijk te wijzigen.
	O-0015	Zienswijze	Indiener geeft aan dat de gaswinning moet stoppen en dat er geen putten mogen worden gemaakt. Wanneer toch besloten wordt dat op de locatie aardgas mag worden gewonnen dan moet daar een bedrag voor worden betaald aan de indiener. Het te betalen bedrag is opgebouwd uit 50% van de omzet van de gaswinning, door de overheid en het bedrijf dat de aardgaswinning realiseert en/of verkoopt.

B-4		Reactie	Het beoordelingskader van onderhavig omgevingsvergunning ziet op de bescherming van het milieu. Gelet daarop is het niet mogelijk om voorschriften in onderhavige omgevingsvergunning op te nemen die zien op financiële waarborging voor het oprichtten van een schadefonds. Dergelijke voorschriften hebben geen betrekking op de bescherming van het milieu. Ten overvloede wordt opgemerkt dat er al een schadeloket is ingericht, namelijk de Commissie mijnbouwschade welke is opgericht voor de afhandeling van schade veroorzaakt door onder andere het winnen van aardgas. De brief geeft geen aanleiding om de ontwerpbesluiten inhoudelijk te wijzigen.
-----	--	---------	---